

C/2024/1564

5.3.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Sektor finansowy UE – poprawa analizy i oceny – Strategiczne znaczenie sektora finansowego UE – jak poprawić analizę i ocenę”

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/1564)

Sprawozdawca: **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	25.1.2023
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej
Data przyjęcia przez sekcję	15.11.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	13.12.2023
Sesja plenarna nr	583
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	198/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) opowiada się za tym, by rozwój bardziej konkurencyjnej gospodarki był głównym priorytetem decydentów. Ze względu na swą pierwszoplanową rolę w finansowaniu gospodarki UE sektor bankowy ma zasadnicze znaczenie dla realizacji tych ambicji, dla strategicznej autonomii UE oraz dla transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.2. EKES zdaje sobie sprawę, że stabilność finansowa jest niezbędnym warunkiem wstępnym wzrostu i konkurencyjności, ponieważ uniemożliwia absorpcję kapitału publicznego i prywatnego na ratowanie banków postawionych w stan upadłości i chroni całą gospodarkę przed wynikającymi z tego zakłóceniami i szkodami ubocznymi.

1.3. Komitet w pełni popiera różnorodność sektora bankowego UE, do którego należą banki różnej wielkości, o różnej strukturze własności i odmiennych modelach biznesowych, co przyczynia się znacznie do jego odporności. Wymaga to proporcjonalnego podejścia do regulacji bez naruszania solidnych wymogów kapitałowych, przy czym należy również zadbać o to, by sektor pozostawał pod stałą kontrolą Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

1.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie sprawdzianu konkurencyjności i uważa, że jego cztery wymiary należy powiązać ze specyfiką sektora finansowego. Powinien służyć za środek kontroli w celu zapewnienia, aby wnioski sprzyjały większej konkurencyjności, większej liczbie miejsc pracy i zrównoważonemu wzrostowi. Nie można jednak powoływać się na sprawdzian konkurencyjności w celu uzasadnienia odstępstw od norm międzynarodowych, które UE zobowiązała się wdrożyć, takich jak pakiet Bazylea III.

1.5. Sprawdzian konkurencyjności ma szczególne znaczenie dla sektora bankowego w UE, który w ostatnim dziesięcioleciu osiągał znacznie gorsze wyniki niż sektory bankowe w innych dużych gospodarkach. Powinien służyć za narzędzie monitorowania, by zapewnić pozytywny wpływ nowych wniosków na konkurencyjność, co doprowadzi do stworzenia większej liczby miejsc pracy i zrównoważonego wzrostu. EKES odnotowuje, że kapitalizacja rynkowa największego banku amerykańskiego odpowiada kapitalizacji rynkowej dziesięciu największych banków w UE i że w 2022 r. cztery amerykańskie banki inwestycyjne miały w UE łącznie 58-procentowy udział w rynku. Istotne są skuteczne usługi bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej, biorąc pod uwagę ryzyko, że zagraniczne banki zaprzestaną działalności w UE w razie zawirowań na rynku, tym samym zagrażając dostępowi przedsiębiorstw do kluczowych zasobów.

1.6. Sprawdzian konkurencyjności mógłby zawierać elementy związane z utrzymaniem równych warunków działania, tak by banki UE działające w wielu jurysdykcjach mogły konkurować na równych warunkach z bankami krajowymi na każdym z rynków docelowych. Należy się zastanowić, czy proponowane przepisy przyczyniają się do stabilności rynków finansowych, oraz ocenić, w jaki sposób można jeszcze bardziej zintegrować rynki UE i przyciągnąć inwestycje z zagranicy oraz w jaki sposób sektor finansowy wspiera wzrost. Ponadto należy ustanowić zestaw wskaźników w celu oceny stopnia transformacji cyfrowej i poziomu finansowania.

1.7. W ramach ewaluacji i ocen należy przeanalizować wpływ nowych przepisów na inwestycje, działalność transgraniczną, uznawanie bankowych modeli biznesowych i utrzymanie równych warunków działania. Dzięki temu uda się zapewnić konkurencyjny sektor bankowy, który umożliwi strategiczną autonomię i będzie w stanie uruchomić środki niezbędne do transformacji ekologicznej i cyfrowej.

1.8. Komitet zgadza się z zastrzeżeniem Parlamentu Europejskiego, że Komisja nie opracowała metodologii dotyczącej łącznego wpływu kolejnych wniosków na konkurencyjność, i wzywa do wprowadzenia sprawdzianu konkurencyjności w pakietach legislacyjnych i w całym programie prac Komisji.

1.9. EKES uważa, że reprezentacja zainteresowanych stron w ramach ocen skutków jest znikoma, a zarówno sam proces, jak i praktyczne wyniki tych konsultacji zniechęcają do udziału w nich.

1.10. Komitet zachęca do poprawy systemowego gromadzenia, monitorowania i oceniania danych krytycznych, aby nadawały się do wykorzystania w ramach ocen *ex post* inicjatyw. Apeluje również o większe wysiłki, by zachęcić zainteresowane strony do udziału w przyszłych konsultacjach poprzez lepsze informowanie ich o tym, w jaki sposób ich stanowiska zostały uwzględnione w ocenach skutków.

1.11. Komisja Europejska powinna objaśnić metody stosowane w celu zabezpieczenia różnorodnych celów, jakości i rozliczalności zarówno ocen *ex ante*, jak i *ex post* w długim horyzoncie czasowym.

2. Kontekst

2.1. Unia Europejska przechodzi głęboką transformację gospodarki i przemysłu w celu utrzymania konkurencyjności oraz zapewnienia wzrostu i dobrobytu, w czym kapitalne znaczenie ma dobrze funkcjonujący i stabilny system finansowy.

2.2. Rada Europejska 5 kwietnia 2022 r. podkreśliła, że należy skupić się na tym, by unijny sektor finansowy (banki, zakłady ubezpieczeń i podmioty zarządzające aktywami) był silny, konkurencyjny i odporny, obsługując gospodarkę realną i unikając ryzyka wynikającego z nadmiernej zależności od instytucji finansowych i infrastruktury finansowej państw trzecich⁽¹⁾.

2.3. Wciąż nie dokończono prac nad unią bankową i unią rynków kapitałowych. Rynki finansowe UE są nadal rozdrobione, a praktyki nadzorcze właściwych organów krajowych nie zostały w UE wystarczająco ujednoczone. Wszystkie te czynniki utrudniają rozwój zintegrowanego rynku kapitałowego w UE⁽²⁾.

2.4. Stabilne i odporne banki sprzyjają wzrostowi. Zapewniają dostęp do finansowania, przetwarzają płatności i ułatwiają gromadzenie oszczędności. W strefie euro przechowują depozyty o wartości 23 bln EUR⁽³⁾, w 2021 r. obsługiwały płatności bezgotówkowe na kwotę 114 mld⁽⁴⁾, znajdują się na pierwszej linii walki z finansowaniem terroryzmu i praniem pieniędzy, zapewniają 70 % kredytów⁽⁵⁾ i zatrudniają 2,2 mln osób⁽⁶⁾.

(1) Komunikat prasowy Rady, 5 kwietnia 2022 r. (<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/05/council-adopts-conclusions-on-strategic-autonomy-of-the-european-economic-and-financial-sector/>).

(2) „A Capital Market Union for Europe: Why It's Needed and How to Get There”, MFW, 2019.

(3) Źródło: Europejska Federacja Bankowa, 2020.

(4) Źródło: Europejski Bank Centralny.

(5) Financing the Europe of Tomorrow, Europejska Federacja Bankowa, 2020.

(6) EBF Facts & Figures 2021 – Banking in Europe, Europejska Federacja Bankowa, 2020.

2.5. Niemniej sektor bankowy w UE nie osiąga tak dobrych wyników jak sektory bankowe w innych dużych gospodarkach, na przykład w USA. Od czasu światowego kryzysu finansowego stopa zwrotu z kapitału własnego w UE wynosiła średnio 4,3 % w porównaniu z 7,1 % w USA (7). Kapitalizacja rynkowa największego banku amerykańskiego w 2022 r. była wyższa od łącznej kapitalizacji rynkowej dziesięciu największych banków w UE (452 mld EUR w porównaniu z 468 mld EUR), co jest gorszym wynikiem niż w 2008 r. (8) Europejskie banki straciły pozycję na arenie międzynarodowej, zwłaszcza w segmentach biznesowych takich jak fuzje i przejęcia, w których udział pięciu głównych banków UE wyniósł w 2022 r. 12 % (spadek z 25 % w 2010 r.) (9), oraz ogólnie w bankowości inwestycyjnej, w której banki z siedzibą w USA zwiększyły udział w rynku w UE z 44 % w 2007 r. do 58 % w 2022 r. (10)

2.6. Niedostatecznie dobre wyniki banków europejskich wynikają z wielu czynników. Światowy kryzys finansowy i kryzys zadłużeniowy ograniczyły zdolność fiskalną państw członkowskich, natomiast przestrzeń fiskalna Stanów Zjednoczonych umożliwiła im szybszą stabilizację i szybsze ożywienie sektora bankowego (11). Akomodacyjna polityka pieniężna w strefie euro wpłynęła na zmniejszenie marży odsetkowej netto i rentowności działalności kredytowej. Ponadto nadwyżka zdolności, fragmentacja rynku i mniej rozwinięte rynki kapitałowe również stawiają unijny sektor finansowy w niekorzystnej sytuacji (12).

2.7. Od czasu światowego kryzysu finansowego podjęto kroki w celu wzmocnienia unijnych ram regulacyjnych sektora bankowego w oparciu o standardy Bazylea III. By poprawić nadzór za pomocą Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, przedsięwzięto również inne inicjatywy i środki, takie jak wprowadzenie ram naprawy oraz ewentualnej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banku wykazującego poważne trudności finansowe.

2.8. Komisja Europejska również poddaje ocenie i ulepsza obowiązujące akty prawne. Inicjatywa na rzecz lepszego stanowienia prawa, w szczególności program sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT), którego celem jest zagwarantowanie opartej na dowodach polityki UE, prowadzi do uproszczenia i poprawy jakości przepisów UE oraz do zaangażowania zainteresowanych stron (13). Program REFIT jest częścią tej inicjatywy. W ramach tej misji Komisję wspiera platforma ds. dostosowania się do wymogów przyszłości obejmująca zainteresowane strony wydające opinie, które Komisja Europejska uwzględni w późniejszych wnioskach. Przedstawiciele EKES-u należą do grupy zainteresowanych stron platformy.

2.9. Od 1 marca 2023 r. w ramach wszystkich ocen skutków prowadzony jest sprawdzian konkurencyjności, który przyczynia się do wzmocnienia inicjatywy na rzecz lepszego stanowienia prawa. Obejmuje on cztery wymiary: funkcjonowanie rynku i sposób jego działania pod względem kształtowania kosztów i cen; konkretny wpływ na małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP); oddziaływanie na konkurencyjność międzynarodową oraz wpływ na innowacyjność.

2.10. Parlament Europejski przeprowadza oceny początkowe i oceny skutków regulacji. Oceny początkowe polegają na analizie mocnych i słabych stron ocen skutków przeprowadzonych przez Komisję Europejską – na poziomie technicznym. Oceny skutków regulacji służą komisjom parlamentarnym jako ogólny zarys wdrażania danego aktu prawnego stanowiącego część programu prac Komisji (14).

3. Uwagi ogólne

3.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji Europejskiej o wprowadzeniu sprawdzianu konkurencyjności do wszystkich przyszłych strategii politycznych i wniosków ustawodawczych UE, zapowiedzianą przez Komisję na trójstronnym szczycie społecznym ds. wzrostu i zatrudnienia. Zgadza się również z dążeniem do uzyskania strategicznej autonomii, czyli zdolności UE do realizacji jej interesów bez nadmiernego polegania na innych państwach (15). W ramach sprawdzianu konkurencyjności należy ocenić potencjalne oddziaływanie proponowanego rozporządzenia, tj. *ex ante*, lub skuteczność rozporządzenia, tj. *ex post*. Trzeba w nim uwzględnić kwestie zrównoważonego rozwoju, które umożliwiają transformację ekologiczną i cyfrową, oraz ocenić wpływ na innowację.

(7) A decade after the global financial crisis: What has (and hasn't) changed?, McKinsey Global Institute, 2018.

(8) Źródło: *Banks Daily* (<https://banksdaily.com/topbanks/Europe/market-cap-2023.html>) i „National champions now dominate in banking”, *Financial Times*, 2023.

(9) „European bank M&A activity crashes to 5-year low in 2022”, S&P Global Market Intelligence.

(10) „Investment Banking in Europe: where we are and where we are going. Implications for firms, financial institutions and regulators”, Caselli i in., Uniwerystet Bocconi, 2020.

(11) „Without the quick and massive policy response, the Great Recession might still plague the United States”, *Finance & Development*, grudzień 2010 r., t. 47, nr 4.

(12) „Understanding the profitability gap between euro area and US global systemically important banks”, ECB Occasional Paper Series, 2023.

(13) „Lepsze stanowienie prawa: dlaczego to ważne i jak to osiągnąć”, Komisja Europejska.

(14) Zob. np. „Implementation appraisal on anti-money laundering package 2021”, Parlament Europejski.

(15) „EU Strategic Autonomy 2013-2023”, Parlament Europejski.

3.2. EKES uważa, że ważne jest, aby sprawdzian konkurencyjności był jak najbardziej kompleksowy i aby uwzględniono w nim skutki dla przedsiębiorstw i łańcuchów dostaw, dla zatrudnienia i warunków pracy, jak również wynikające z nich skutki makroekonomiczne. Solidny sprawdzian konkurencyjności wszystkich nowych inicjatyw powinien służyć za środek kontroli w celu upewnienia się, aby wnioski sprzyjały większej konkurencyjności, większej liczbie miejsc pracy i zrównoważonemu wzrostowi. Komitet odnotowuje, że sprawdziany konkurencyjności w sektorze finansowym muszą być w pełni zgodne z międzynarodowymi standardami i zobowiązaniami, takimi jak pakiet Bazylea III.

3.3. Światowy handel i dostęp do usług finansowych pozostaną głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego z myślą o silniejszej Europie. Europejskie banki przyczyniają się do sukcesu Europy, umożliwiając ekspansję europejskich przedsiębiorstw lub pomagając zagranicznym przedsiębiorstwom prowadzić działalność w Europie. Transgraniczny dostęp do rynku i efektywność rynku to główne elementy światowego handlu i dobrze prosperujących gospodarek.

3.4. Niezbędne są również stabilny, zróżnicowany, odporny i konkurencyjny system bankowy, a także większa autonomia w kluczowych segmentach, takich jak bankowość inwestycyjna. Takie czynniki strukturalne, jak nadwyżka zdolności, fragmentacja rynku oraz mniej rozwinięte rynki kapitałowe, stawiają unijny sektor finansowy w niekorzystnej sytuacji. Łańcuchy wartości sektora bankowego w UE są znacznie mniej zintegrowane niż w USA, gdyż banki w UE borykają się z większą presją konkurencyjną i mają mniejsze możliwości czerpania korzyści z ekonomii skali.

3.5. EKES odnotowuje, że integracja rynków kapitałowych w całej UE jest nadal na wczesnym etapie. UE straciła 30 % wielkości rynku wskutek brexitu⁽¹⁶⁾. Rynki kapitałowe w UE są mniejsze niż w USA – 13 % w porównaniu z 45 % udziału w rynku światowym⁽¹⁷⁾. Chociaż unia rynków kapitałowych doprowadziła do odpowiednich kluczowych inicjatyw politycznych, to nadal istnieją poważne przeszkody, takie jak brak harmonizacji w zakresie opodatkowania i zasad postępowania w przypadku stwierdzenia niewypłacalności.

3.6. Oceny skutków i ocena *ex post* strategii politycznych UE powinny uwzględniać wpływ na działalność unijnych instytucji finansowych działających w państwach trzecich, aby zagwarantować, że nałożone wymogi nie stwarzają nierównych warunków działania w stosunku do lokalnych konkurentów.

3.7. Europejska autonomia finansowa, czyli zdolność unijnych podmiotów finansowych do efektywnego i skutecznego wspierania realnej gospodarki UE, jest niewystarczająca i może zostać udoskonalona. Europejskie rynki finansowe są wciąż silnie podzielone wzdłuż granic krajowych, a oszczędzający i inwestorzy są w dużym stopniu uzależnieni od krajowych systemów bankowych. Istotne są efektywne europejskie usługi bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej, takie jak emisja długu i akcji czy finansowanie strukturyzowane, biorąc pod uwagę ryzyko, że zagraniczne banki zaprzestaną działalności w Europie w przypadku zawirowań na rynku, zagrażając tym samym dostępowi przedsiębiorstw do kluczowych zasobów.

3.8. Różnorodność unijnego sektora bankowego, do którego należą banki różnej wielkości, o różnej strukturze własności i odmiennych modelach biznesowych, jest odzwierciedleniem różnorodności obsługiwanego przez niego rynku i przyczynia się znacznie do jego odporności. Utrzymanie równych warunków działania dla wszystkich uczestników rodzimego rynku jest głównym założeniem prawa UE i niezbędnym warunkiem wstępnym utrzymania konkurencyjności unijnych banków w UE i za granicą.

3.9. Brak konkurencyjności unijnego sektora finansowego ma poważny wpływ na banki w UE i może przynieść negatywne skutki w perspektywie średnio- i długoterminowej. EKES zdaje sobie sprawę, że – podobnie jak wszystkie inne sektory – sektor bankowy musi osiągnąć minimalny poziom rentowności, aby być stabilnym w perspektywie długoterminowej. Zyski z działalności bankowej są podstawowym źródłem kapitału, który z kolei decyduje o zdolności udzielania pożyczek i dokonywania wypłat na rzecz inwestorów. Jest to szczególnie istotne w czasach, gdy do przeprowadzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej niezbędne są znaczne nakłady finansowe.

3.10. Dostępność finansowania z sektora prywatnego i banków będzie miała pierwszoplanowe znaczenie dla wspierania przyszłych inicjatyw politycznych mających na celu wzmocnienie gospodarki europejskiej. Według szacunków Komisji Europejskiej na dodatkowe inwestycje, które są obecnie potrzebne do sfinansowania celów w zakresie dekarbonizacji na 2030 r., potrzebnych jest obecnie 360 mld EUR w skali roku⁽¹⁸⁾. W sytuacji, gdy większość finansowania przedsiębiorstw pochodzi od banków, rynki kapitałowe są w dużej mierze słabo rozwinięte, a sektor MŚP jest silny, banki dostarczą sporą część – jeżeli nie większość – finansowania na potrzeby transformacji ekologicznej i cyfrowej w UE. Biorąc pod uwagę ogromne potrzeby inwestycyjne UE w nadchodzących dziesięcioleciach, bardzo istotne jest, by UE nadal budowała unię rynków kapitałowych i przedstawiła atrakcyjną ogólnoeuropejską propozycję inwestycji prywatnych dla inwestorów unijnych. Ocena *ex post* strategii politycznych UE powinna dotyczyć również wpływu na inwestycje – zawsze w oparciu o dostępne dane.

⁽¹⁶⁾ „Implications of Brexit for the EU financial landscape, Financial Integration and Structure in the Euro Area”, EBC, 2020.

⁽¹⁷⁾ What do EU capital markets look like on the other side of Brexit? New Financial, 2020.

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 176 final.

3.11. EKES zwraca uwagę na trudne warunki gospodarcze i proponuje, by przyszła polityka skupiła się na wzmoczeniu i konkurencyjności bez narażania ochrony konsumentów i stabilności rynków finansowych, które muszą pozostać głównymi priorytetami politycznymi.

3.12. Zgodnie ze swą opinią w sprawie unii rynków kapitałowych dla obywateli i przedsiębiorstw⁽¹⁹⁾ EKES popiera stanowisko Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, wedle którego przepisy dotyczące sekurytyzacji w praktyce nie pomogły bankom w zwiększeniu zdolności udzielania pożyczek, zwłaszcza dla MŚP⁽²⁰⁾.

3.13. EKES zauważa, że choć poczyniono postępy we wszystkich wysiłkach na rzecz utworzenia unii rynków kapitałowych, to okazały się one jak dotąd jedynie częściowo skuteczne. Ostatnie wydarzenia, w tym upadłość Crédit Suisse, pokazują, że należy podjąć więcej działań zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i unijnym, aby osiągnąć cele polityczne wytyczone w następstwie światowego kryzysu finansowego. Komitet zdaje sobie sprawę, że stabilność finansowa jest niezbędnym warunkiem wstępnym wzrostu i konkurencyjności, ponieważ uniemożliwia absorpcję kapitału publicznego i prywatnego na ratowanie banków postawionych w stan upadłości i chroni całą gospodarkę przed wynikającymi z tego zakłóceniami i szkodami ubocznymi.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. EKES popiera nowy sprawdzian konkurencyjności w odniesieniu do prawodawstwa UE. Sprawdzenie będzie obejmowało cztery wymiary: funkcjonowanie rynku i sposób jego działania pod względem kształtowania kosztów i cen; konkretny wpływ na MŚP; oddziaływanie na konkurencyjność międzynarodową oraz wpływ na innowacyjność. Chociaż te cztery aspekty są istotne dla wszystkich wniosków ustawodawczych, również tych wywierających wpływ na sektor finansowy, to Komitet popiera powiązanie ich z elementami specyficznymi dla sektora finansowego.

4.1.1. Wymiar funkcjonowania rynku mógłby obejmować elementy związane z utrzymaniem równych warunków działania w UE, aby zapewnić bankom działającym w wielu jurysdykcjach UE możliwość konkurowania na równych warunkach z bankami krajowymi na każdym z rynków docelowych i odwrotnie. Konkurencyjność jest również ważna dla banków międzynarodowych działających w państwach trzecich i konkurujących z podmiotami lokalnymi. Ponadto aspekt równych warunków działania powinien zapewnić bankom UE możliwość skutecznego konkurowania z nowymi podmiotami, takimi jak duże przedsiębiorstwa technologiczne. Chociaż poczyniono postępy w zakresie aktu o rynkach cyfrowych⁽²¹⁾ i toczącego się obecnie przeglądu drugiej dyrektywy w sprawie usług płatniczych⁽²²⁾, Komitet zaleca Komisji Europejskiej wskazanie obszarów, w których konieczne są dodatkowe działania regulacyjne w celu zastosowania tych samych uregulowań i tego samego nadzoru wobec wszystkich podmiotów świadczących te same usługi. Wreszcie wymiar funkcjonowania rynku powinien obejmować elementy stabilności rynków finansowych. W ramach tego wymiaru podczas sprawdzianu konkurencyjności trzeba przeanalizować, czy proponowane przepisy przyczyniają się do stabilności rynków finansowych zarówno w UE, jak i na świecie.

4.1.2. Z punktu widzenia regulacji sektora finansowego wpływ na MŚP obejmuje elementy związane z dostępem do finansowania. Analizy tego aspektu mogłyby opierać się na już istniejących narzędziach, takich jak m.in. półroczne badanie EBC na temat dostępu przedsiębiorstw do finansowania (SAFE). EKES zaleca, by Komisja Europejska wskazała obszary, w których dodatkowe działania regulacyjne zmniejszyłyby ponoszone koszty (np. zwiększenie dostępności danych na temat MŚP, ujednoczenie zasad postępowania w przypadku stwierdzenia niewypłacalności). W związku z tym zwraca uwagę na potrzebę systematycznego i spójnego przeprowadzania testu MŚP.

4.1.3. Różnorodność unijnego sektora bankowego zarówno pod względem wielkości, jak i modeli biznesowych przyczynia się do zwiększenia jego odporności i potencjału innowacji. Dlatego też Komitet jest zdania, że wszelkie inicjatywy polityczne mające na celu poprawę konkurencyjności unijnego sektora bankowego muszą uwzględniać potrzebę zachowania równych warunków działania na rynku bankowym UE oraz zapewnienia wszelkiej wielkości bankom możliwości konkurowania na równych warunkach na ich rynkach macierzystych. Wymaga to proporcjonalnego podejścia do regulacji bez narażania na szwank solidnych wymogów kapitałowych, przy czym należy również zadbać o to, by sektor pozostawał pod stałą i ścisłą kontrolą Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Ponadto EKES popiera międzynarodowe wysiłki na rzecz dalszej harmonizacji i usprawnienia działań regulacyjnych i nadzorczych, które zmierzają do ułatwienia uczestnikom rynku spełnienia wymogów regulacyjnych i do obniżenia jego kosztów, a także zapewniają spójność z szerszymi działaniami politycznymi.

4.1.4. Wreszcie, co się tyczy zdolności innowacji, Komitet zaleca ustanowienie zestawu wskaźników oceniających stopień cyfryzacji i wysokość finansowania: na przykład takich wskaźników, jak transgraniczne udzielanie kredytów i transgraniczne pierwsze oferty publiczne, wielkość inwestycji transgranicznych oraz odsetek finansowania kapitałowego pozyskanego z rynków kapitałowych.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 155 z 30.4.2021, s. 20.

⁽²⁰⁾ Sprawozdanie specjalne nr 25/2020: „Unia rynków kapitałowych – powolne postępy na drodze do ambitnego celu”, Europejski Trybunał Obrachunkowy, 2020.

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z dnia 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym oraz zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937 i (UE) 2020/1828 (akt o rynkach cyfrowych) (Dz.U. L 265 z 12.10.2022, s. 1).

⁽²²⁾ COM(2023) 365 final.

4.2. EKES ubolewa, że Komisja nie opracowała metodologii oceny łącznego wpływu kolejnych środków z zakresu polityki na konkurencyjność UE, i wzywa Komisję Europejską do wprowadzenia sprawdzianu konkurencyjności nie tylko odnośnie do poszczególnych wniosków ustawodawczych UE, lecz również odnośnie do pakietów legislacyjnych i całego programu prac Komisji.

4.3. Komitet odnotowuje, że sprawdzian konkurencyjności jest częścią ram lepszego stanowienia prawa, i apeluje o wgląd w nowy zestaw ocen *ex ante* i *ex post* dotyczących nowego proponowanego rozporządzenia. W ramach analizy należy zwłaszcza uwzględnić sposób, w jaki: przedsiębiorstwa z UE skutecznie konkurują z przedsiębiorstwami na całym świecie; przedsiębiorstwa unijne prowadzą działalność w państwach spoza UE w porównaniu z lokalnymi konkurentami; rynki finansowe w Europie stają się bardziej zintegrowane i zdolne przyciągnąć przedsiębiorstwa i inwestycje z całego świata; sektor finansowy wspiera wzrost gospodarczy przez zaspokajanie potrzeb szerzej rozumianej gospodarki europejskiej.

4.4. EKES bierze pod uwagę zalecenia zawarte w sprawozdaniu Działu ds. Oceny Ex Ante Skutków (IMPA) Biura Analiz Parlamentu Europejskiego (EPRS) w sprawie opracowanej przez Komisję metodyki oceny skutków⁽²³⁾. Dane statystyczne zgromadzone przez Dział ds. Oceny Ex Ante Skutków wskazują, że 29 % poddanych analizie ocen skutków opublikowanych w okresie od lipca 2015 r. do grudnia 2018 r. uznano za niedostateczne, i świadczą o potrzebie przeprowadzenia gruntowniejszej oceny skutków społecznych i środowiskowych, a także spójniejszej analizy wpływu na konkurencyjność MŚP.

4.5. Jeden z problemów poruszonych przez IMPA dotyczy niskiej reprezentatywności zainteresowanych stron. EKES zgadza się ze stanowiskiem, że niewystarczające przedstawienie sposobu uwzględnienia poglądów zainteresowanych stron w ocenie skutków może zniechęcić je do udziału w przyszłych konsultacjach, co stoi w sprzeczności z przyszłym dążeniem do propagowania konsultacji na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.

4.6. Komitet zachęca do systemowego gromadzenia i monitorowania oraz systemowej oceny danych krytycznych, aby nadawały się do odpowiedniego wykorzystania w ocenach *ex post* poszczególnych inicjatyw. Komisja powinna objaśnić metody stosowane w celu zabezpieczenia różnorodnych celów, jakości i rozliczalności zarówno ocen *ex ante*, jak i ocen *ex post* w długim horyzoncie czasowym.

4.7. Choć uprawnienia Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i innych właściwych organów nadzoru bankowego wyraźnie skupiają się na stabilności cen i stabilności finansowej, to w programie politycznym instytucji UE oraz przy opracowywaniu i przeprowadzaniu ocen i ewaluacji trzeba należycie uwzględnić makrofinansowe skutki regulacji sektora finansowego i jej spójność z szerszymi celami polityki gospodarczej.

4.8. EKES nadal zdecydowanie popiera te środki stosowane w ramach unii rynków kapitałowych, które wzmacniają stabilność i integrację finansową UE oraz kontrolę Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego nad istotnymi podmiotami finansowymi ze strefy euro lub grupami podmiotów, które są ze sobą ściśle powiązane. Zwraca uwagę, że kwestia nadwyżki zdolności jest nadal poważną przeszkodą strukturalną w rentowności sektorowej, jak i ryzykiem dla stabilności finansowej. Jak zauważyły EBC i Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego, konsolidacja nie jest jedynym rozwiązaniem problemu nadwyżki zdolności: banki osiągające gorsze wyniki muszą mieć możliwość opuszczenia rynku w sposób bezpieczny i uporządkowany (z powodu niewypłacalności lub restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji) bez ingerencji politycznej.

Bruksela, dnia 13 grudnia 2023 r.

Oliver RÖPKE

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽²³⁾ *Appraising the quality of the European Commission's impact assessments*, badanie, EPRS, 2019.